

Stanowisko Rządu RP dotyczące zmian w kontraktach terytorialnych dla 16 województw

Stanowisko Rządu RP dotyczące zmian w kontraktach terytorialnych dla 16 województw (zwane dalej „Stanowiskiem”) zostało przygotowane na podstawie art. 14m *ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. z 2016 r., poz. 383, z późn. zm.).

Niniejsze Stanowisko jest podstawą przeprowadzenia negocjacji z zarządami województw, reprezentującymi stroną samorządową, w zakresie wprowadzenia zmian do podpisanych kontraktów terytorialnych (zwanymi dalej „KT”).

W odniesieniu do podpisanych przez stronę rządową i stroną samorządową KT **wprowadzone zostaną następujące zmiany** w każdym z 16 KT, w formie aneksu nr 2.

Zmiana katalogu przedsięwzięć wskazanych w art. 6 KT – wprowadzenie przedsięwzięć z obszaru kultury oraz obszaru energetyki.

- w obszarze kultury zostanie wprowadzone nowe przedsięwzięcie pn. „Wsparcie obszaru kultury w województwie (nazwa województwa) poprzez realizację projektów infrastrukturalnych kluczowych dla rozwoju regionu i państwa, służących rozwojowi kultury i dziedzictwa kulturowego”,
- w obszarze energetyki zostanie wprowadzone nowe przedsięwzięcie pn. „Rozwój klastrów energii w województwie (nazwa województwa) poprzez realizację projektów służących rozwojowi energetyki na poziomie lokalnym”,
- wprowadzenie do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Łódzkiego przedsięwzięcia priorytetowego pn. „Działania wspierające zorganizowanie w Łodzi Międzynarodowej Wystawy EXPO”.

Uzasadnienie:

Obecnie projekty z obszaru kultury wskazane są w wąskim zakresie, gdyż we wszystkich KT mamy do czynienia jedynie z 56 projektami. Zgodnie z analizami Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) przeprowadzonymi na podstawie pierwszego konkursu w ramach VIII osi priorytetowej „Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (dalej: PO IiŚ), istnieje duże ryzyko braku wystarczającej liczby potencjalnych, dobrych jakościowo projektów, by wykorzystać w pełni dostępną alokację. Tym samym, w ramach funkcjonującej przy Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej Narodowej Rady Rozwoju została podjęta decyzja o włączeniu do KT dodatkowych projektów z obszaru kultury. Efektem tej decyzji było rozpoczęcie przez MR i MKiDN „naboru” projektów do KT. W ramach naboru każdy z regionów mógł w transparentnej procedurze wskazać do dnia 31 sierpnia 2016 r. do 15 projektów wraz ze szczegółowymi ich fiszkami, zaawansowanych w przygotowaniu do realizacji, a mających, ze względu na ograniczoną alokację w regionalnych programach operacyjnych (dalej: „RPO”), niewielkie szanse na uzyskanie dofinansowania z RPO lub ze względu na linie demarkacyjną ograniczony dostęp do środków PO IiŚ. W wyniku oceny dokonanej na podstawie ramowych kryteriów przygotowanych przez MKiDN, wybrane przedsięwzięcia zostały wskazane jako możliwe do zamieszczenia w załączniku 1b do poszczególnych KT. Należy podkreślić że działanie przeprowadzone przez MKiDN odnosi się tylko do naboru projektów do KT,

a ostateczna decyzja o wyborze danego projektu do dofinansowania uzależniona będzie od przebiegu konkursu w ramach PO IiŚ, w którym miałyby możliwość wystartować jako widniejący na liście projektów kontraktowych i uzyskać z tego tytułu preferencje. Dodatkowo zaproponowano, aby naborowi towarzyszył przegląd projektów obecnie wpisanych do art. 6 KT. Po pozytywnej weryfikacji przygotowanych dla nich fiszek, podobnie jak nowe projekty zgłoszone w ramach przedsięwzięcia „Wsparcie obszaru kultury w województwie (nazwa województwa) poprzez realizację projektów infrastrukturalnych kluczowych dla rozwoju regionu i państwa, służących rozwojowi kultury i dziedzictwa kulturowego”, zostałyby one wpisane do załącznika 1b, a jednocześnie przy kolejnej aktualizacji KT usunięte z art. 6 KT. W przypadku projektów, w odniesieniu do których potencjalni beneficjenci nie złożyli wniosków o dofinansowanie w ramach pierwszego oraz drugiego konkursu w ramach POIiŚ, zarządy województw były zobowiązane dokonać weryfikacji, co do dalszej zasadności ujmowania ich w KT.

Obecnie funkcjonująca linia demarkacyjna wyklucza możliwość realizowania w ramach POIiŚ niektórych typów projektów, np. realizowanych przez kościoły i związki wyznaniowe czy też jednostki samorządów terytorialnych, chyba że są np. obiektami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO lub uznanymi przez Prezydenta RP za Pomniki Historii (lub obiektami zlokalizowanymi na tych obszarach) czy zabytkami drewnianymi. Jednocześnie, zgodnie z linią demarkacyjną, wszystkie projekty ujęte w KT mogą ubiegać się o wsparcie w POIiŚ niezależnie od ww. demarkacji po typie beneficjenta. Z tytułu występowania w KT przedsięwzięcia te w I i II konkursie PO IiŚ były preferowane dodatkową punktacją przy wyborze, co zostanie jeszcze wzmocnione w kolejnych konkursach. Przeprowadzenie powyższego działania doprowadzi zatem do zwiększenia liczby projektów kontraktowych o dodatkowe przedsięwzięcia, w znacznym stopniu gwarantując uzyskanie satysfakcjonującego wolumenu wniosków o dofinansowanie na etapie kolejnych konkursów POIiŚ.

Odnosząc się do nowego przedsięwzięcia priorytetowego pn. „Rozwój klastrów energii w województwie (nazwa województwa) poprzez realizację projektów służących rozwojowi energetyki na poziomie lokalnym”, które zostanie włączone do KT wszystkich województw, należy podkreślić niezwykle ważny aspekt identyfikacji „wysp energetycznych” i zapobieganie występującym terytorialnie deficytom energetycznym poprzez tworzenie inicjatyw klastrowych na poziomie gminnym lub powiatowym. Celem optymalizacji efektu wsparcia takich działań, konieczny jest dialog między różnymi poziomami władzy samorządowej oraz stroną rządową, które będą współfinansowały te inwestycje. Wskazanie w załączniku 1b do KT klastrów energii umożliwi nadanie preferencji projektom, które będą wspierały realizację konkretnych przedsięwzięć klastrowych.

Ze względu na konieczność niezwłocznego dokonania zmian w KT, nakierowanych głównie na obszar kultury, została powzięta decyzja o niewprowadzaniu do art. 6 KT nowych przedsięwzięć priorytetowych proponowanych przez niektóre zarządy województw. Niemniej, ze względu na strategiczny charakter przedsięwzięcia oraz potrzebę koordynacji działań podmiotów je realizujących strona rządowa podjęła decyzję o włączeniu do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa łódzkiego dodatkowego przedsięwzięcia pn. „Działania wspierające zorganizowanie w Łodzi Międzynarodowej Wystawy EXPO”. Argumentem za ujęciem w Kontrakcie Terytorialnym dla Województwa łódzkiego ww. przedsięwzięcia jest konieczność identyfikacji wielu interesariuszy oraz różnych źródeł finansowania, realizujących często komplementarne projekty. Stroną właściwą, odpowiadającą za koordynację jego realizacji będzie strona rządowa.

Zmiana formuły załącznika 1b do KT oraz trybu i sposobu jego uzgadniania

Uzasadnienie:

Zgodnie z art. 7 KT Strony zobowiązały się do przygotowania dodatkowych informacji dotyczących każdego z przedsięwzięć, z wyłączeniem tych, które wynikają z *Dokumentu Implementacyjnego do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.), Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)* lub *Krajowego Programu Kolejowego do 2023 r.* w formie fisz projektowych (zgodnie z wzorem określonym w załączniku 1a do KT). Jest to istotne w kontekście wymogu określonego w art. 14 ust. 2 KT, który wskazuje, iż uzgodnienie obejmuje „szczegółowe warunki realizacji poszczególnych przedsięwzięć, w tym sposób ich finansowania”. Tym samym, możliwość pełnego (rzeczowego i finansowego) uzgodnienia fiszy projektowej i włączenia przedsięwzięcia do załącznika 1b do KT uzależniona jest od pozytywnie przeprowadzonej oceny właściwego wniosku o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej bądź pozakonkursowej i zawarcia z beneficjentem umowy o dofinansowanie. W związku z tym, zachodzi konieczność zmiany formuły załącznika 1b do KT jako obejmującego projekty uzgodnione jedynie w zakresie rzeczowym. Uzgodniony przez Strony zakres rzeczowy będzie podstawą do weryfikacji na etapie ich oceny w PO IiŚ co do zgodności projektu z KT. Weryfikacja projektu pod kątem możliwości jego finansowania będzie już elementem procedury aplikowania o dofinansowanie.

Większość z przedsięwzięć priorytetowych wskazanych w art. 6 KT ma ogólny charakter, co umożliwia identyfikację projektów wchodzących w ich skład. W takim przypadku konieczność przygotowania fiszy będzie dotyczyła każdego projektu z osobna, na wzorze stanowiącym załącznik 1a do KT. Zwolnienie z konieczności przygotowania informacji, o której mowa w art. 7 ust. 1 KT dla tych projektów będzie podlegało takim samym zasadom jak ma to miejsce w przypadku nowych przedsięwzięć priorytetowych. Jednocześnie, w przypadku „złożonych” przedsięwzięć priorytetowych nie będzie konieczności przygotowania fisz dla całego przedsięwzięcia, a ich powiązanie z projektami zostanie odzwierciedlone w zmodyfikowanym wzorze załącznika 1b. Rozwiązanie to pozwoli na weryfikację zgodności z KT projektów aplikujących o środki w konkursach w PO IiŚ, w sytuacji gdy szczegółowe informacje o przedsięwzięciu pojawiły się na etapie znacznie późniejszym w stosunku do momentu, w którym zostały pierwotnie zidentyfikowane.

Jednocześnie, ograniczeniu ulegnie katalog przedsięwzięć, dla których będą przygotowywane i uzgadniane fisze jedynie do tych, które wybierane są w trybie konkursowym. Ponadto, dopuszcza się rezygnację z uzgadniania fisz w sytuacji gdy Strony wyrażą na to zgodę. Niezależnie od powyższego, przedmiotowe uzgadnianie, wymagane art. 7 ust. 1 KT, nie będzie konieczne w sytuacji, gdy dla danego przedsięwzięcia realizowanego w trybie konkursowym zarówno ze środków UE, jak i krajowych, nie będą planowane żadne preferencje z tytułu wpisania do KT. Nie będzie także wymagane przygotowanie fisz dla przedsięwzięć z obszaru kultury, dla których zostanie jednoznacznie określone źródło finansowania jako środki pochodzące z regionalnych programów operacyjnych. Ze względu na fakt, że niektóre z przedsięwzięć już uzyskały dofinansowanie, pomimo braku możliwości uzgodnienia dla nich fisz, nie jest zasadne spełnienie przez nie warunku określonego w art. 7 ust. 1 KT.

Dopuszczona zostanie także możliwość uznania za uzgodnione rzeczowo i włączenia do załącznika 1b do KT przedsięwzięć lub projektów, na których zgodę wyrażą obie Strony. Takie rozwiązanie będzie miało zastosowanie, gdy proces oceny odbywa się na podstawie innego zakresu danych niż te, które

zostały wskazane w załączniku 1a do KT, co powoduje brak zasadności zastosowania tego wymogu formalnego przed umieszczeniem przedsięwzięcia czy projektu w załączniku 1b do KT.

Załącznik 1b do KT w obecnej formie przedstawia jedynie ogólną informację dotyczącą przedsięwzięć priorytetowych określonych w art. 6 KT. Mając na uwadze, iż stanowi on istotny element weryfikacji przedsięwzięcia bądź projektu wchodzącego w skład danego przedsięwzięcia co do zgodności z wnioskującym o dofinansowanie projektem, zachodzi konieczność doprecyzowania wymaganych w nim informacji. Dlatego też zmianie ulegnie forma załącznika 1b do KT, będzie to tabela określająca zakres tego załącznika (zgodnie z wzorem określonym w załączniku nr 2 do aneksu nr 2 do KT). W licznych przypadkach przedsięwzięcie będzie składało się z kilku projektów, które niekoniecznie muszą być realizowane przy wykorzystaniu tego samego źródła finansowania, jednakże tabela powinna odzwierciedlać przyporządkowanie każdego projektu do danego przedsięwzięcia priorytetowego. Obok podstawowej informacji o nazwie projektu i beneficjencie go realizującym, konieczne jest określenie źródła jego finansowania, które może determinować konieczność przygotowania fiszy projektowej, przy czym należy podkreślić, że na tym etapie wdrażania perspektywy 2014-2020 powinno być już znane. Załącznik 1b będzie na bieżąco aktualizowany przez Strony o projekty, dla których pomyślnie zakończona została procedura uzgadniania, przy czym same fisze projektowe, przygotowane zgodnie ze wzorem załącznika 1a do KT, będą załącznikami do załącznika 1b do KT.

Ponadto, konieczne jest rozszerzenie katalogu dokumentów strategicznych wskazanych w art. 7 ust. 1 KT, które definiują przedsięwzięcia wyłączone z obowiązku przygotowywania fisz projektowych. Zarówno w przypadku przedsięwzięć już ujętych w Mapie Drogowej Infrastruktury Badawczej, dla których proces przygotowania szczegółowych warunków realizacji nastąpił przed ich włączeniem do dokumentu jak i Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, dla których uzgadnianie projektów odbywa się w innym trybie - określonym w ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie 2014-2020, nie będzie konieczności przygotowywania fisz projektowych w rozumieniu KT.

Mając na uwadze powyższe, znacząco zmniejszony zostanie katalog przedsięwzięć, dla których wymagane jest wszczęcie procedury uzgadniania, jak również zmieniona zostanie sama formuła uzgadniania, tak aby ograniczyć się jedynie do zakresu rzeczowego przedsięwzięcia, który będzie podstawą do weryfikacji zgodności projektów składanych w konkursach z KT. Tym samym, zakres uzgadniania fisz projektowych ograniczony zostanie jedynie do pkt. 1-6 załącznika 1a do KT. Pozostałe kwestie wskazane w fiszy projektowej, tzn. pkt. 7-12, choć powinny zostać opisane przez właściwą Stronę przygotowującą fiszę projektową, to jednak będą stanowić część indykatywną, podlegającą jedynie opiniowaniu i niestanowiącą elementu weryfikacji projektu co do zgodności z KT na etapie wnioskowania o dofinansowanie.

Celem przygotowania fisz projektowych było umożliwienie koordynacji polityk sektorowych oraz lepsze przygotowanie potencjalnych beneficjentów do realizacji projektów. Mechanizm, zwiększający efektywność realizacji KT, jest często poddawany pod wątpliwość, szczególnie w sytuacjach gdy uzgodnienie fiszy projektowej nie przekłada się na zwiększenie szans projektu na jego realizację czy też w przypadku pozakonkursowego trybu naboru. Wynika to z faktu, że w przypadku wielu przedsięwzięć, które mogłyby pozyskać dofinansowanie w trybie konkursowym nie zostały wskazane w regulaminach konkursów kryteria, dzięki którym mogłyby one uzyskać premię

za zgodność z KT. Tym samym jest to przesłanka by ograniczyć katalog przedsięwzięć, w ramach których należy wszczynać bądź kontynuować procedurę wskazaną w art. 7 ust. 1 KT.

Realokacje środków budżetu państwa między kwotą dedykowaną działaniom rewitalizacyjnym, kwotą na projekty inne niż rewitalizacyjne oraz kwotą stanowiącą uzupełnienie dla środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

Uzasadnienie:

Obecne zapisy KT nie odnoszą się do kwestii przenoszenia środków budżetu państwa między kwotą przeznaczoną na projekty rewitalizacyjne (art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. a KT), kwotą na pozostałe obszary wsparcia, z wyłączeniem projektów publicznych uczelni i jednostek naukowych realizowanych przez te podmioty w ramach priorytetu inwestycyjnego 1a lub 10a (art. 9a ust. 1 pkt 3 lit. b KT) oraz kwotą stanowiącą uzupełnienie dla środków EFS (art. 9a ust. 1 pkt 4 KT). Ze względu na informacje o mniejszej niż zakładano podaży projektów związanych z działaniami rewitalizacyjnymi, w niektórych województwach planowane są realokacje środków unijnych z tego obszaru. Zasadnym jest zatem umożliwienie przenoszenia także środków budżetu państwa między ww. „kopertami”, elastycznie podchodząc do potrzeb strony samorządowej. Należy przy tym podkreślić, że warunkiem dokonania przedmiotowej realokacji będzie uzyskanie zgody ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego. Jednocześnie doprecyzowane zostanie postanowienie dotyczące podmiotów, które nie mogą otrzymać współfinansowania ze środków krajowych – zgodnie z założeniami w ramach priorytetu inwestycyjnego 1a lub 10a wykluczone ze wsparcia środkami budżetowymi są uczelnie publiczne, a nie jedynie państwowe wyższe szkoły zawodowe. Proponuje się również rezygnację z podziału środków między osie priorytetowe (określonego w załączniku 2a do KT i załączniku 2b do KT) w ramach kwoty przeznaczonej na część wkładu krajowego projektów rewitalizacyjnych oraz kwoty stanowiącej uzupełnienie do środków z EFS. W związku z tym, usunięciu uległyby załącznik 2a do KT i załącznik 2b do KT.

Przeliczenie kwot z EUR na PLN w odniesieniu do kwot wskazanych w art. 9a ust. 1 pkt 3 i 4 KT

Uzasadnienie:

Ze względu na trudności monitorowania pozostałej do zakontraktowania alokacji wkładu krajowego, stanowiącego uzupełnienie do środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), konieczne jest przeliczenie z EUR na PLN środków finansowych wskazanych w art. 9a ust. 1 pkt 3 i 4 KT. Zastosowany obecnie algorytm przeliczania EUR na PLN, wskazany w załączniku 4b do KT, obliguje Strony do monitorowania alokacji w ramach przyznanych kwot na następujące obszary:

- rewitalizacja – środki wskazane w art. 9a ust. 1 pkt 3 pkt lit. a KT,
- inne niż rewitalizacja oraz projekty inne niż jednostek naukowych i państwowych wyższych szkół zawodowych, realizowane przez te podmioty w ramach priorytetu inwestycyjnego 1a i priorytetu inwestycyjnego 10a – środki wskazane w art. 9a ust. 1 pkt 3 lit. b KT,
- działania związane z realizacją projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego – środki wskazane w art. 9a ust. 1 pkt 4 KT.

Przyjęty algorytm przeliczania środków powoduje konieczność szczegółowej identyfikacji projektów spełniających kryteria wpisywania się w jeden z ww. obszarów, a następnie monitorowania kursów EUR/PLN po jakich następuje certyfikacja do Komisji Europejskiej ponoszonych w ich ramach wydatków. Mając na uwadze dużą liczbę wymagających takiego monitoringu projektów, jak również biorąc pod uwagę skalę środków dedykowanych na współfinansowanie projektów z budżetu państwa i związanego z tym ryzyka kursowego, proponuje się, aby dokonać przeliczenia kwot wskazanych w art. 9a ust. 1 pkt 3 oraz 4 KT po kursie wymiany 4,3314 EUR/PLN, stanowiącym średnią arytmetyczną kursów publikowanych przez Europejski Bank Centralny (kursy dostępne są pod adresem: <http://www.ecb.int/stats/exchange/eurofxref/html/eurofxref-graph-pln.en.html>) z przedostatnich dni pracy Komisji Europejskiej w okresie od sierpnia 2015 r. do listopada 2016 r. Przyjęty okres wynika z faktu, że ostatni z aneksów nr 1 do KT podpisany został w sierpniu 2015 r., umożliwiając tym samym uruchomienie tych kwot.

Umożliwienie wykorzystania środków z budżetu państwa na realizację projektów w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomoc *de minimis*

Uzasadnienie:

Konieczne jest doprecyzowanie kwestii wykorzystania środków budżetu państwa określonych w art. 9a ust. 1 pkt 3 i 4 KT. W przypadku części projektu nieobjętego pomocą publiczną oraz pomocą *de minimis* realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego możliwe jest wykorzystanie środków wskazanych w art. 9a ust. 1 pkt 3 KT. W przypadku projektów z Europejskiego Funduszu Społecznego w przypadku części projektu nieobjętego pomocą publiczną możliwe jest wykorzystanie środków wskazanych w art. 9a ust. 1 pkt 4 KT.

Wykaz załączników do Stanowiska:

1. *Wykaz podpisanych KT.*
2. *Projekty aneksów nr 2 do KT (dla każdego województwa).*